

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr. 5/6 (430/431)

1985 birželio 30

B A I S U S I S B I R Ž E L I S

1945 gegužės 8 oficialiai baigtas II pas. karas. Jo keturiasdešimtmetį pasaulis minėjo įvairiai. Vakarų valstybių vyrai ir spauda, su mažomis išimtimis, nekalbėjo apie nugalėtojus sąjungininkus ir nugalėtuosius vokiečius. Daugiau buvo pabrėžiamas nacional-socializmo bei fašizmo sužlugdymas ir priešinguose frontuose kovojusių tautų susitaikymas.

Vakarų Europos tautų, per II pas. karą buvusių III Reicho okupuotų, gyvenimas karui pasibaigus esmiškai pasikeitė. Jos atgavo laisvę ir nepriklausomybę. Tik Lietuvai ta laisvė nenušvito. Todėl ir II pas. karo pabaigos sukaktis lietuviuose didelio atgarsio neturėjo. Mus daugiau domina sukaktys, gyvybiškai palietusios mūsų tautą ir mus asmeniškai. Į Lietuvos istoriją neišdildomai įrašytas vad. Baisusis Birželis, tą vardą gavęs prieš 45 ir 44 metus. Šiomet sukanka 45 metai nuo Lietuvos okupacijos ir 44 metai nuo masinių trėmimų pradžios bei spontaniško mūsų tautos sukilimo prieš sovietinį okupantą ir nepriklausomybės atstatymo paskelbimo.

Nevienodai tos sukaktys vertinamos. Jų vertinimu parodomas nusistatymas Lietuvos laisvės bei nepriklausomybės atžvilgiu. Okupuotoje Lietuvoje iškilmingai ir džiaugsmingai minimos karinių sovietų dalinių įsibrovimo į Lietuvą birželio mėn. ir jos įjungimo į Sovietų Sąjungą liepos mėn. 45-osios metinės, mūsų krašto okupaciją vadinant išlaisvinimu. Stengiamasi sudaryti išpūdis, kad sukaktį džiugiai mini visa Lietuva. Iš tikro ja džiaugiasi tik Lietuvos okupantai ir jiems parsiėmę lietuviai.

Didelė gyventojų dalis priklauso įvairioms organizacijoms - profesinėms, kultūrinėms, sporto, dainų ir šokių grupėms ir kit. Jos visos, vadovaujamos komunistų, įpareigtos dalyvauti ruošiamose iškilmėse ir tuo lyg pritarti prieš 45 metus pradėtai ir tebevykdomai okupacijai. Daugumas mielai atsisakytų tos "pramogos", bet žinodami, jog už tai gali nukentėti, eina, šoka ir dainuoja. Tik nedaugelis išdrįsta viešai ir ryžtingai pareikšti protestą. Jų likimas žinomas. Masės niekad ir niekur nebuvo didvyriškos. Masinio didvyriškumo netenka laukti ir iš Lietuvos gyventojų. Gal ir geriau, kad tik per atskirus savo narius, kaip Romas Kalanta, Simas Kudirka, kun. Svarinskas ir kitus pasišventėlius, gyventojai parodo savo nusistatymą. Nukenčia besiaukoją asmenys, bet ne masės. Labai prasmingas pagrindžio spaudoje skelbiamas šūkis - "Lietuvi, neužmiršk! Jie neša nelaisvės pančius, kad tu galėtum laisvai gyventi ir tikėti".

Užuojautos verti tie išeiiviški tautiečiai, kurie šią vasarą vyks į Lietuvą, dalyvaus okupacijos sukakties minėjimo iškilmėse ir per savo nenuovoką užpils vandens ant sovietinės propagandos malūną sukančio rato.

Gražusis birželio mėnuo baisiuoju vadinamas dar ir dėl to, kad 1941 birželio mėn. sovietai pradėjo masinius lietuvių (taip pat latvių ir estų) trėmimus į Sibirą, tuo parodydami tikrąjį savo veidą. Be 1940 birželio mėn. įvykdytos okupacijos, nebūtų buvę masinių 1941 birželio mėn. trėmimų, per kuriuos iš Lietuvos į Sibirą išvežta 34.260 žmonių (L.E. VII t.).

Gi be sovietinės okupacijos ir trėmimų nebūtų reikėję vykdyti ir 1941 sukilimo prieš sovietus, pareikalavusio apie 2.000 sukilėlių gyvybių, t.y. kelis kartus daugiau, negu 1919-21 nepriklausomybės kovos, bet neatnešusio laisvės. Žavus, bet trumpas laisvės žybtelėjimas buvo nepriklausomybės atstatymo per Kauno radiją paskelbimas 1941 birželio 23.

Be 1940 okupacijos, be 1941 masinių trėmimų ir be po savaitės vykusio spontaniško tautos sukilimo, nebūtų buvusios ir šimto tūkstančių lietuvių pabėgėlių bangos, 1944 užtelėjusios į vakarus. Didžiojo egzodo keturiasdešimtmetį paminėjome pernai.

M O T I N O S   D I E N O S

H o m b u r g / Saar

Saaro krašto lietuviai vieni pirmųjų suskato pagerbti savo sengalvėles, gražiai atšvesdami Motinos dieną ir savo LB apylinkės 25 metų jubiliejų įprastoje vietoje - Homburgo katalikų parapijos centre. Išskilmės pradėtos 15 val. katalikų ir evangelikų pamaldomis. Katalikams jas laikė tėv. Alf. Bernatonis Dievo Kūno bažnyčioje, evangelikams - kun. Fr. Skėrys tos parapijos patalpose š.m. gegužės 4.

Savo pamokslą tėv. Bernatonis / ^{pradėjo} ~~šio~~ sekmadienio Evangelijos žodžiais apie vynmedžio šakelę, kuri yra gyva ir neša vaisių tik būdama susijungusi su vynmedžiu. Esame gavę gyvybę iš savo motinų. Motinos, kaip tie vynmedžiai šakelės, savo vaikus maitina savo sultimis. Keletu gyvenimiškų pavyzdžių pavaizdavo neribotą motinų atsidavimą vaikams. Blogas tas vaikas, kuris nesistengia padėti savo motinai ypač tada, kai ji patenka į vargą. Antroji mūsų motina yra tėvynė Lietuva. Ji dideliame varge. Mūsų pareiga jai padėti. Turime ir dangiškąją Motiną Mariją, kuriai pašvestas gražiausias mėnuo - gegužis. Ji yra pilna malonės. Kvietė pasinaudoti jos teikiamomis malonėmis. Nepamiršo priminti ir antrą šiandieninės šventės aspektą - VLB Saaro krašto apylinkės 25 metų sukaktį.

Kun. Fr. Skėrys savo pamoksle kalbėjo apie motinas ir močiutes, kurios savo vaikus bei vaikaitčius auklėja krikščioniška ir tautine dvasia. Tais pačiais pradais jaunimo auklėjimą grindžia ir Vasario 16 gimnazija, kurios mokiniai šiandien atliks meninę programos dalį ir į kurią pamokslininkas ragino tėvus siųsti savo atžalyną.

Kitos išskilmės vyko katal. parapijos salėje, talpinančioje per 150 žmonių. Maždaug tiek ir buvo susirinkusių: 50 atvyko iš Vasario 16 gimnazijos ir gera šimtinė suvažiavo iš artimesnių bei tolimesnių apylinkių. Programą pradėjo VLB Saaro krašto apylinkės pirmininkas Algirdas Palavinskas. Kalbėjo vokiškai ir lietuviškai pastebėdamas, kad Saaro krašto lietuviai kasmet gegužės mėn. susirenka švesti Motinos dienos ir pabendrauti. Šiemet Motinos dieną švenčiame pagal lietuvišką tradiciją, atsivežta iš nepriklausomos Lietuvos t.y. pirmąją gegužės sekmadienį. prisidėjo dar ir sidabrinis LB apylinkės jubiliejus. Dauguma jos narių atvyko iš Lietuvos 1960 ir tais pat metais susibūrė į LB apylinkę. Visą laiką jai vadovauja dabartinis pirmininkas.

Kalbėtojas pasidžiaugė, kad meninės programos atlikti atvyko gausu Vasario 16 gimnazijos ansamblis, susidedantis iš tautinių šokių grupės, kuriai vadovauja Živilė Grodbergienė, ir choro, solisčių bei orkestro, kuriuos iki šiandieninio lygio išskėlė mokyt. Arvydas Paltinas.

Saaro krašto socialinių reikalų ministerės sveikinimus perdavė tos ministerijos pareigūnas Wiedemann. Kai minime ketvirtą dešimtmetį nuo karo pabaigos, prisimename, kad prieš 40 metų Vokietiją užplūdo masės pabėgėlių - vokiečių ir svetimtaucių iš Rytų. Visi jie neteko gimtųjų kraštų ir čia buvo lygiai priimti. Vokiečiai dėkingi lietuviams už tai, kad jie po karo priglaudė išbadėjusius Rytprūsių gyventojus ir karo belaisvius. Linkėjo sėkmės besikūriantiems šiame krašte ir šiam renginiui.

Vasario 16 gimnazijos ansamblis linksmino žiūrovus apie pusantros valandos tautiniais šokiais, dainomis ir orkestro muzika. Pranešinėjo abiturientė Erina Seidlerytė. Tautinius šokius akordeonu palydėjo Arvydas Herbstas. Pradėjo mišrus choras Maironio "Užtrauksim, broliai, naują giesmę" (komp. J. Naujalis). Tautinių šokių grupė, pasikeisdama su mergaičių choru, trio, duetu bei soliste Milda Motekaityte ir orkestru, sušoko Kepurinę, naujai interpretuotą Lenciūgėlį, Varkijietį, Čigonėlių ir Aštuonnyti. Mergaičių choras, trio (M. Motekaitytė, Monika Gaižauskaitė ir Erina Seidlerytė), duetas (M. Motekaitytė ir M. Gaižauskaitė) bei solistė (M. Motekaitytė) dainavo gražiasias mūsų liaudies ir kitas dainas. O kai orkestras uždrožė liet. melodijų maršus ir polkas, vaikai salėje ėmė šokinėti, o ir suaugusiems niežėjo padai pamiklinti kojas. Netrukus atėjo proga. Orkestrui grojant paskutinį valsą ir polką, šokių grupės nariai pasipylė į žiūrovus ir išvedė juos šokti.

Vokietijos LB tarybos prezidiumo ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis tų institucijų vardu sveikino VLB Saaro krašto apylinkę sidabrinio jubiliejaus proga, pasidžiaugdama, kad į svetimą kraštą atvykę tautiečiai nepakriko kaip bitės be motinėlių, bet susitelkė į Lietuvių Bendruomenę. Dėkojo Alg. Palavinskui, 25 metus vadovavusiam šiai apylinkėi. Kvietė nenuleisti rankų ir toliau testį garbingą darbą.

A. Palavinskas, dėkodamas kunigams už pamaldas ir meninės programos atlikėjams, įteikė gėlių Ž. Grodbergienei ir M. Motekaitytei. Nebuvo pamirštas ir A. Paltinas. Jis ir šokiams vargonėliais grojo. Namų bufetas uoliai aptarnavo užkandžiais ir gėrimais iki vidurnakčio.

M ū n c h e n

Motinos dienos minėjimą Bavarijos sostinės Susitikimo namuose (Haus der Begegnung) š.m.gegužės 4 atidarė VLB Mūncheno apylinkės pirmininkas inž.R.Hermanas. Jis palygino motinų vargus auginant vaikus anksčiau ir dabar. Dabartinės lietuvės motinos esančios atsakingos ne tik už vaikų išauginimą, bet ir už jų tautinį išauklėjimą. Pasvėkino į minėjimą atsilankiusias mamytės.

Parodytas spalvotas garsinis filmas, supažindinantis su tautinių drabužių ir gobelenų bei kilimų kūrėja ir audėja dailininke Anastazija Tamošaitiene. Filmą susuktas jos sodyboje Kanadoje. Ji pati ir aiškina apie savo darbą. GYVATARO (Hamilton) tautinių šokių grupė, šokdama Tamošaičių sodyboje, pademonstravo ir dailininkės išaustus tautinius drabužius.

Dainų ir muzikos programėlę atliko Alinos Grinienės vadovaujamos vargo mokyklos vaikučiai. Vytautas Bernotas iš Memmingeno paskaitė savo eilėraščių-himnų motinai.

H a n a u

Š.m. gegužės 5 Motinos dienos minėjimo proga įvyko VLB Hanau apylinkės narių susirinkimas, kurį pravedė VLB tarybos prezidiumo pirmininkas tėv.Alf.Bernatonis. Išrinkta nauja apylinkės vadovybė iš Alberto Kemeraičio (pirmininkas), Jono Rutkausko ir Evaldo Kimlerio. Kontrolės komisija sudaryta iš Albinos Weiherienės ir Onos Šimanauskienės.

Prieš susirinkimą įvyko bendros pamaldos. Pamokslą apie tikrąsias motinas pasakė ir evangelikų giesmėms vadovavo kun.Fr. Skėrys. Buvo giedamos ir liet.katalikų giesmės. Šv.mišias aukojo tėv.Alf.Bernatonis, primindamas, kad turime ir savo dangiškąją Motiną Mariją.

Katal.parapijos salėje paskaitą apie Motinos dienos kilmę ir jos išsiplėtimą JAV-bėse bei Lietuvoje skaitė kun. Fr. Skėrys. Priminė, kad praeito karo metu lietuvės moterys išgelbėjo nemaža žydų vaikų, tarp jų ir žymų mūsų rašytoją I.Merą. Jis dabar sakosi turėjęs dvi motinas: žydę, kuri jį pagimdė, ir lietuvę, kuri jį užaugino su savo 7-iais vaikais. Po paskaitos pasivažiavinta suneštiniais užkandžiais, padainuota ir pasiškta, plokštelių muzikai grojant. Dalyvavo per 30 tautiečių.

H ū t t e n f e l d

Vokietijoje viena šauniausių Motinos dienos minėjimų suruošė Romuvos liet. moterų klubo valdyba š.m. gegužės 12. Pradėtas 14 val. ekumeninėmis pamaldomis Hüttenfeldo bažnytelėje. Evang. giesmėms vadovavo ir pamokslą pasakė kun. Fr. S k e r y s . Tėvų uždavinys yra daugiau išauklėti dievobaimingus vaikus, negu palikti jiems didelius turtus. Pagrindinė vaikų auklėtoja yra motina. Jai tenka už tai ne tik didelė garbė, bet ir atsakomybė. Svarbiausia auklėjimo priemonė yra ne rykštė, bet malda ir geras pavyzdys. Perskaitė sunkiai sužeisto kareivio nusiskundimą, kad jį motina neišmokė kaip reikia mirti.

Šv. mišias atnašavo kun. Jonas D e d i n a s . Perskaitė minčių iš M.Pečkauskaitės knygtės "Motina auklėtoja". Anot šios brandžios pedagogės, pagrindinis motinų uždavinys yra skiepyti meilę Dievo žodžiui ir savo pavyzdžiu išmokyti vaikus melstis. Pageidavo, kad Hüttenfeldo liet. moterys daugiau lankytų gegužines ir kitas pamaldas, kad savo kambarius papuoštų religiniais paveikslais. Kun.Fr.Skėrio pamokslas esąs apeliacija į motinų sąžines krikščioniškai auklėti savo vaikus ir vaikaičius. Darniai skambėjo giesmės Marijos garbei.

Vasario 16 gimnazijos valgyklos salėje Romuvos liet.moterų klubo pirmininkė Vida S a - b i e n e galėjo pasveikinti apie šimtinę tautiečių. Programą pranešinėjo Jūratė Lemkienė. Muzikinį įvadą padarė Danius Kesminas ir Vytukas Lemkiukas, paskambindami pianinu. Aforizmų apie motinos vaidmenį vaikų auklėjime pateikė mokyt. Bronė L i p š i e n e . Lietuvių kalbos žodynas turtingas meilybiniais žodžiais motinai pavadinti. Motina perteikia vaikui ne tik dorybes, bet ir blogybes. Ji yra žemiškasis vaiko Angelas Sargas. Motinos negalima vertinti vien biologiniais ir sociologiniais mastais. Ji yra kūniškas ir dvasiškas vaiko kelias į pasaulį. Paskaitininkė apdovanota gėlėmis.

Skautų AUŠROS tunto dvi paukštytės ir du vilkiukai padeklamavo sutartinę Motinai ir čia pat pasveikino savo mamytės. Gražų vainiką iš mūsų poetų Vaičiailio, Putino, Nėries, Miežėlaičio ir kitų kūrybos motinai supnė mergaičių bendrabaučio vedėja Genė V i e n c k u - v i e n e . Raiškiai jas perteikė Inga Bitautaitė, Virgilijus Jocys, Vida Korintaitė, Erina Seidlerytė ir Jonas Venckus, deklamodami su gėlėmis rankose, kurias išdalino salėje buvusioms motinoms. Romuvos liet.moterų klubo vicepirmininkė Eug.Lucienė tarė padėkos žodelį programos atlikėjams ir renginio ruošėjoms.

Salėje veikė kavos baras su tortais ir pyragais. Netrūko ir kitokių gėrimų. Vėliau pasiro-

dė ir karšti didžkukuliai (cepelinai). Parke buvo skrudinamos dešrelės iki vėlyvo vakaro. Gražią ir gausią rankdarbių parodą suruošė moterys, sunešusios rodimius iš savo brangių rinkinių. Veikė ir loterija, kurios visi bilietai buvo pilni.

Šokiams pradėjo vargonėliais groti mokyt. A. Paltinas, bet netrukus jį pakeitė trankus šešių mokinių orkestras, išjudinęs visą salę, ir nepailstamai grojęs beveik iki vidurnakčio.

S t u t t g a r t

Už motinas ir komunistų varginamą Bažnyčią Pabaltijy švabų sostinės lietuviai meldėsi gegužės 12 Tėviškės namuose. Šv. mišias aukojo kun. K. Senkus. Buvo giedamos liet. giesmės. Dūdomis grojo Manuela ir Haraldas Jaegeriai.

Po pamaldų paskaitėlę apie motinas skaitė kun. Senkus. Jaegeriai pagrojo muzikos melodijų, o Elena Mačionytė paskaitė eilėraščių. Po Baublienės, Repšienės, Bolcienės ir kt. paruoštos kavutės parodytas filmas apie Anastazijos Tamošaitienės tautinius audinius, kuri gegužės 4 matė Mūncheno lietuviai irgi per Motinos dienos minėjimą.

P f o r z h e i m

Šio miesto ir apylinkės lietuviai motinas pagerbė gegužės 18. Bendras pamaldas popiet Šv. Jėzaus Širdies bažnyčios kriptoje atlaikė kun. Fr. Skėrys ir kun. K. Senkus. Pamokslą apie motinų uždavinius vaikų auklėjime pasakė kun. Skėrys. Šv. mišias aukojo ir giedojimui vadovavo kun. K. Senkus. Buvo giedamos liet. evangelikų ir katalikų giesmės.

Pasistiprinus kavute ir pyragais, programą parapijos salėje, kurios klausėsi 35 tautiečiai, pradėjo kun. K. Senkus, o pravedė kun. Skėrys. Jis atsivežė keturias Vasario 16 gimnazijos mokines, atlikusias meninę programą - abiturientes Marytę Balaišytę bei Eriną Šidlerytę, Gabiją Diavaraite (IX kl.) ir Ingridą Povilianskaitę (VII kl.). Paskaitėlę apie motiną skaitė pforzheimiškė Herta Neumeier. 3 mokinės raiškiai padeklamavo eilėraščių montažą, darniai padainavo keletą liet. dainų apie motiną ir sušoko Kepurinę. Akordeonu jas palydėjo M. Balaišytė. Programos atlikėjoms mokinėms klausytojai atsilygino ne tik katutėmis, bet ir aukomis.

Šokiams grojo irgi M. Balaišytė, palydima tamburinu ir kitais instrumentais.

--- o o o ---

M ū n c h e n

VLB Mūncheno apylinkės valdyba dažnai išleidžia gražius bendralaiškius. Velykinį, pažymėtą Nr. 3, sudaro 8 psl. Vedamasis pavadintas Žvilgsniu į save. Toliau - prieš 40 metų Suomijoje rašyti Vyt. Kastyčio eilėraščiai, ištraukos iš LKBK Nr. 65, ilgesnis straipsnis apie tai, kaip žymusi Maskvos aktorius A. Rostovčevas, turėjęs sunieinti Kristų, scenoje ėmė skaityti Pamokslą nuo kalno. Nr. 3 baigiamas dviem puslapiais kronikos ir nuotraukomis iš Vasario 16 minėjimo Mūnchene.

Bendralaiškis Nr. 4 skirtas Motinos dienai. Vedamuoju išspausdintas straipsnis apie motiną iš bostoniškės L.E. Per visą puslapį ištįsęs dar niekur nespausdintas Antano Miškinio eilėrašties Pasimatymai su motina. Užbaigiamas kronikos žinutėmis ir vargo mokyklėlės mokinių piešiniais, vaizduojančiais savas motinas.

Birželio mėn. bendralaišky Nr. 5 vedamuoju išspausdintos mintys birželio 15-jai, Kiauklių klebono kun. Roko Puzono 1984. XII. 25 pareiškimas apie tai, kaip jis buvo saugumo verčiamas šnipinėti, Motinos dienos minėjimo Mūnchene aprašymas, reportažai apie Mūncheno lietuvių išvykas pas kun. J. Tautkevičių ir į Paryžių, daug nuotraukų ir kronikos žinučių, iš viso 10 puslapių.

KUNIGUI JONUI TAUTKEVIČIUI 70 METŲ

sukako š. m. kovo 6. Jubiliejų atšventė su savo parapiečiais Walkertshofene/Bavarijoj. Jubilias yra gimęs Kražiuose. Ten lankė ir baigė ŽIBURIO gimnaziją, vėliau - Kunigų seminariją Kaune. Išventintas 1940. Vikaravo Raseiniuose, Pagiriuose, Tytuvėnuose, Šiauliuose. Lietuvių sielovadoje Vokietijoje dirbo Rosenheime, Bamberge, Bad Kreuznache ir Mūnchene. 1964 perėjo į vokiečių pastoraciją Walkertshofene, bet mūncheniškiai jo neišsižadėjo: jis yra VLB Mūncheno apylinkės narys ir palaiko nuoširdžius ryšius su tenyškiais lietuviais. Pastarieji ir pakvietė jį pas save atšvesti jubiliejų, bet sukaktuvininkas nusamdė autobusą ir š. m. gegužės 12 parsivežė visus į savo parapiją. Tas sekmadienis buvo ir maldų diena už Pabaltijo tikinčiuosius. Walkersthofeno bažnyčioje mūncheniškiai padėjo pravesti pamaldas, lietuviškai giedodami ir skaitydami tikinčiųjų maldas.

Per Pietus VLB Mūncheno apylinkės pirmininkas R.Hermanas pasveikino jubiliatą, išryškindamas žemaitišką jo būdą, dėl kurio ir parapiečių yra gerbiamas bei mylimas. Po kavutės su jubiliejiniu tortu kun.Tautkevičius aprodė savo erdvia dviejų aukštų klebonija ir pavasario žieduose skendintį sodą.

Mūncheniškiei visgi nenusileido: š.m. birželio 16 Mūnchen-Ludwigsfelde kartu su Antanu bei Antaninų, Alinų, Vandų, Jonų bei Jonių ir Petrų vardadieniais. Pamaldas atlaikė ir pamokslą pasakė varduvininkas kun.Antanas Bunga. Giedojo solistė Violeta Hermanaitė-Sarrach, vargonais palydima prof.dr.V.M.Vasyliūno. Vaisės vyko jaunimo namuose.

D r a u g i š k a s v y r ų r a t e l i s

Daugeliui bus įdomu patirti, jog Vokietijoje veikia ne tik Lietuvių moterų klubai, bet yra ir vyrų būrelių. Vienas jų jau daugel metų gražiai reiškiasi VLB Schwetzingeno apylinkės ribose. Jam dabar priklauso 18 asmenų. Beveik visi tarnauja amerikiečių LS kuopose ar išėję į poilsį ir išsisklaidę po plačią apylinką. Ratelio tikslas - palaikyti draugiškus ryšius ir lietuviškas tradicijas. Susitinkama sekmadieniais po lietuviškų pamaldų, kurias laiko kun.Br.Liubinas Ketsche, pasikalbama prie stiklo vyno, alaus ar kavos, padainuojama. Įsilinksminus ir po pinigėlių į butelį įmetama, kurio turinys paskiriamas Vasario 16 gimnazijai. Tuo būdu kasmet susirenka keletas šimtų DM, už kurias nuperkamas koks nors naudingas daiktas - skalbimo mašina, muzikos instrumentas, televizorius - arba įteikiami pinigai.

Kasmet birželio mėn. suruošiamas piknikas. Šiomet jis įvyko birželio 15 Vytauto Gaižausko gražiam sode Mannheime. Ta proga pasveikintas ratelio vadovas Vilius Valaitis, garsiosios dainininkės Lenos Valaitytės brolis, jo pakėlimo į amerikiečių LS kuopos vadus proga.

Ratelio kasą tvarko VLB Schwetzingeno apylinkės pirmininkas Jonas Vitkus.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

V a s a r o s a t o s t o g o s

prasidės liepos 6 (mokiniai į namus galės išvažiuoti liepos 5 popiet) ir baigsis rugsėjo 1. Pamokos prasidės rugsėjo 2.

A b i t u r i e n t a i

Abitūros egzaminus laikė 7 mokiniai: 5 mergaitės - Marytė Balaišytė, Lilija Burškaitytė, Monika Gaižauskaitė, Lidija Kuršytė ir Erina Seidlerytė, bei du berniukai - Gintautas Korintas ir Orenas Levšteinas. Rašomuosius darbus rašė kovo 25, 26, 28 ir 29. Egzaminus žodžiu laikė birželio 3 ir 4. Išlaikė visi ir gerais pažymiais. Laikė prie vokiečių vyriausybės sudarytos komisijos.

Marytė B a l a i š y t ė, gim.1966 liepos 5 Kanadoje, Toronte. 1972 pradėjo lankyti Šv.Antano pradžios mokyklą. VII ir VIII klases ėjo J.J.McGrand katal. mokykloje, IX ir X klases - Šv.Juozapo Wallesley kolegijoje. 1972-1982 lankė muzikos mokyklos akordeono skyrių. Neapleido ir lituanistinio lavinimosi. 1971 ėmė lankyti Maironio šeštadieninę mokyklą ir baigė ją (10 klasių) 1981. Ateitininkė. 5 metus šoko ATŽALYNO tautinių šokių grupėj ir 5 metus - GINTARE. 1982 atvyko į Vasario 16 gimnaziją, kur akordeonu palydėjo tautinius šokius, grojo mokinių orkestre, dainavo chore, priklausė ateitininkams. 1984-85 buvo M.Valančiaus ateitininkų kuopos pirmininkė. Rašo lietuvių spaudoje. Žada studijuoti, bet kur ir ką - dar nežino.

Lilija B u r š k a i t y t ė, gim. 1964 lapkričio 8 Skaudvilėje. Tėvas buvo kino mechanikas. Pradžios mokyklą lankyti pradėjo 1972 ir baigė 8 klases 1980. Tais pat metais su šeima atvyko į Vak.Vokietiją. Gyvena Wunsdorfe netoli Hannoverio. 1980 įstojo į Vasario 16 gimnazijos X klasę. Čia šoko tautinius šokius, dainavo chore, redagavo mokinių laikraštėlių, buvo veikli M.K.Čiurlionio dailės būrelio narė. Mėgsta rankdarbius, skaityti knygas, ypač poezijos. Žada studijuoti rusų kalbą ir matematiką Heidelberge.

Monika G a i ž a u s k a i t ė, gim. 1966 liepos 23 Memmingene, Bavarijoje. 1978 neteko tėvo ir 1979 - motinos. Globojo ir į mokyklą leido brolis Vytautas. Įvairiose mokyklose Memmingene 1972-79 baigė 7 klases ir 1979 atvyko į Vasario 16 gimnaziją VIII klase. Buvo veikli skautė (pasiekė vyr.skautės laipsnį), šoko tautinius šokius, dainavo chore ir mergaičių kvartete bei duete, deklamavo eilėraščius, vaidino įvairiuose veikaluose įvairius vaidmenis. Patinka gamtos mokslai; gal juos ir studijuos.

Lidija K u r š y t ė , gim. 1966 gegužės 24 Rastatte. 1972 pradėjo lankyti Gaggenau pradžios mokyklą. Ją baigusi, 4 metus lankė vidurinę mokyklą. 1981 įstojo į Vasario 16 gimnazijos IX klasę. Čia šoko tautinius šokius, dainavo chore, buvo skautė (dabar vyr.skautė). Labiausiai mėgo biologiją ir istoriją. Žada studijuoti teisę Heidelberge arba Mannheime. Prieš 10 metų šią gimnaziją lankė jos sesuo Marytė, dabar Wegner.

Erina S e i d l e r y t ė , gim. 1964 gegužės 30 Druskininkuose. Ten pat 1971 pradėjo lankyti pradžios mokyklą, kur baigė 6 klases. 1977 kartu su tėvais ir broliais atvyko į Vak.Vokietiją. Į Vasario 16 gimnazijos VIII klasę įstojo 1979. 1980 persikėlė į Bismarcko gimnaziją Hannover, bet 1983 vėl grįžo į Romuvą. Priklausė ateitininkams, šoko tautinius šokius, dainavo chore ir trio, vaidino įvairius vaidmenis, deklamavo eilėraščius, pranešinėjo gimnazijos viešųjų renginių programas. Norėtų studijuoti architektūrą.

Gintautas K o r i n t a s , gim. 1963 liepos 21 Papečių kaime, Lazdijų rajone. Tėvas - melioracijos traktoristas. 1970 rugsėjo 1 įstojo į Lazdijų vidurinę mokyklą. Baigęs I klasę, su tėvais atvyko į Vokietiją 1971. Leichlingeno pradž. mokykloje baigė dvi klases. 1973 su tėvais grįžo Lietuvon, kur baigė Lazdijų vidur. mokyklos 8 klases ir 1979 įstojo į Kauno miškų technikumą. Baigęs tris kursus, 1982 su tėvais vėl atvyko Vak.Vokietijon ir įstojo į Vasario 16 gimnazijos XI klasę, o sesutė Daiva - į X klasę. Čia šoko tautinius šokius, uoliai dalyvavo liet.rašinių varžybose, laimėdamas pirmąsias vietas. Numato studijuoti techninius mokslus.

Orenas L e v š t e i n a s , gim.1966 rugpjūčio 15 Kaune. 1971 su tėvais ir seneliais išvyko į Izraelį.Ten tuoj pat įstojo į pradžios mokyklą, kurią baigė 1977. Trejus metus lankė ir baigė vidurinę mokyklą ir dvi klases gimnazijos, mokydamasis elektrotechnikos. 1982 atvyko į Vak.Vokietiją - į Offenbachą, kur tėvai iki šiol gyvena. Tais pat metais įstojo į Vasario 16 gimnazijos XI klasę. Čia šoko tautinius šokius (su taut.šokių grupe dalyvavo taut.šokių šventėje Clevelande 1984), žaidė krepšinių. Ketina studijuoti mediciną Hei delberge ar Mūnchene.

I š l e i s t u v ė s

Š.m. birželio 8 vakarienės prie šventiška paruoštų stalų gimnazijos valgykloje susėdo egzaminų komisijos pirmininkas Regierungsdirektor Reinhold Wicht su žmona, gimnazijos vadovybė ir mokytojai su šeimomis, abiturientai su tėvais, visi mokiniai ir kviestiniai svečiai, iš viso per šimtinė žmonių.

Skaniai ir sočiai pavalgius, gimnazijos direktorius A. Šmitas pasveikino garbinguosius svečius ir visus susirinkusius. Paaikšino, kad šiemet pirmą kartą egzaminai laikyti Hesse-no krašte. Truko nemaža laiko kol išsiaiškinta egzaminų tvarka. Paskirus komisijos pirmininku vyriausybės direktorių Wichtą, susitarta gimnazijai palankia prasme. Jis atvežė brandos atestatus ir įteiks abiturientams.

Regierungsdirektor R. W i c h t juokaudamas sakė, kad Šmitas pradėjo kalbą vokiškai, o pagrindinę kalbą žadėjo pasakyti vėliau lietuviškai. Jis gi pasielsgiąs atvirksčiai; ir prabilo gražiai lietuviškai:"Mielos ponios ir ponai, brangūs abiturientai". Po karštų plojimų toliau kalbėjo vokiškai. Sakė, kad kai prieš dvejus metus buvo išlyginamos sienos tarp Baden-Württembergo ir Hesseno, Hessenui atiteko ir Lietuvių gimnazija. Wiesbadenas (Hesseno krašto sostinė, suprask, to krašto vyriausybė) neturėjo jokio su-pratimo ką gavo, nes tokios mokyklos dar nėra turėjas. Reikėjo bendras krašto mokyklų taisykles pritaikyti specifinio pobūdžio Lietuvių gimnazijai ir pasiruošti pirmiesiems abitūros egzaminams. Patenkinama išėitis rasta. Pasidžiaugė, kad per egzaminus pasirodė, jog abiturientai paruošti gerai, užtat ir pažymių vidurkis aukštas.

Svečias įteikė brandos atestatus 5-ioms abiturientėms ir 2-iems abiturientams, kiekvieną pasveikindamas ir palinkėdamas sėkmės. Kalbėtojas prašė abiturientus įsidėmėti, kiek daug meilės gimnazija į juos yra idėjusi, ir niekad to neužmiršti. Kalbą baigė vėl lietuviškai tardamas: "Linkiu jums geros ateities".

Gimnazijos direktorius Andrius Š m i t a s dėkojo mokytojams, paruošusiems abiturientus egzaminams. Atkreipė dėmesį į Marytę Balaišytę, kuri ilgoje šios mokyklos istorijoje yra pirmoji moksleivė iš užsienio (Kanados), išdrįsusi laikyti ir išlaikiusi abitūros egzaminus. Ji prieš trejus metus atvyko pas mus, visiškai nemokėdama vokiečių kalbos ir silpnokai lietuvių. Per trejus metus išmoko tas abi kalbas ir gyvai dalyvaudama saviveikloje parodė, kad ir mokiniai iš užsienio gali įsigyti mūsų gimnazijoje vokiečių brandos atestatą.

Direktorius smulkiai supažindino klausytojus su kiekvienu abiturientu, pranešdamas jų pažymių vidurkį. Geriausias vidurkis - 1,7, prasčiausias - 2,8. Padarė išvadą, kad mokiniai, kurie randa laiko ir turi energijos dalyvauti saviveikloje, geriau ir mokosi. Iš džiaugsmu

šviečiančių mokinių tėvų akių išskaitas, kad nesigaili leide vaikus į lietuvišką mokyklą. Kvietė nenutraukti ryšių su gimnazija ir įsijungti į Lietuvių Bendruomenės veiklą. Kiekvienam įteikė dovaną po knyga.

Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alfonsas Bernatoniš dėjo Dievui, egzaminų komisijos pirmininkui vyriausybės direktoriui Wichtui ir abiturientams už gerai nusisekusius egzaminus. Jų dėka šiandien turime iškilmes, kurios yra lyg derliaus nuėmimo šventė. Didelė padėka priklauso mokytojams, ypač vokiečiams, supratusiems mūsų aspiracijas svetur ir nuoširdžiai dirbusiems, o taip pat Hesseno krašto ir Federalinei vyriausybei, be kurių paramos mūsų mokykla neišsilaikytų.

Užtikrino, kad gimnazija rūpinasi mokiniais kaip savo vaikais. Kai abiturientai gavo brandos atestatus, nuo gimnazijos pečių rūpestis jais nukrito. Dabar jų tėvai ir jie patys turės savimi pasirūpinti. Ragino nepasimesti kasdienybės smulkmenose. Ši mokykla, auklėdama krikščioniškai ir tautiškai, angažuoja auklėtinius lietuvybei ir Lietuvai. Jos padėčiai geriau suprasti padovanojo kiekvienam po tomą LKB Kronikų ir po vokelį (aišku, su DM), o egzaminų komisijos pirmininkui Wichtui - Christus stirbt in Litauen knyga.

Vokietijos LB valdybos pirmininkas inž. Juozas Sabas paaikškino, kad tikrai verta mokyti ne tik savo asmenybei, bet ir kišenei praturtinti. Statistika rodo, kad pav. JAV-bėse aukštuosius mokslus baigę asmenys gauna 25% didesnius atlyginimus, negu tokių mokslų nebaigę jų bendradarbiai. Ragino abiturientus nenuieiti uždarbiauti, bet toliau mokytis, įsijungti į Lietuvių jaunimo sąjungos ir Bendruomenės gretas. Dovanų įteikė po Klemenso Jūros knyga MONSINJORAS, o Erinai Seidlerytei dar pridėjo ir Vokietijos LB narės knygėlę.

Perskaityta Lietuvos atstovo prie Šv. Sosto Stasio Lozoraičio telegrama geriausiai abiturientams išlaikiusiam Gintautui Korintui.

Abiturientų klasės auklėtojas Aloyzas Weigelis pradėjo savo kalbą nuo A ir O (Alfa ir Omega). O - tai mokyklos lankymo pabaiga, o A - naujo gyvenimo pradžia. Baigėsi sunkaus kalimo iš vadovėlių laikas, prasidės savarankiškesnės studijų dienos.

Nusiskundė, kad mokslo metų pradžioje, pažvelgus į savo klasę, jam ir tie keli plaukai ant galvos šiaušėsi: tai buvo ne klasė, bet atskirų individų, kalbančių atskiromis kalbomis, konglomeratas. Bet pamažu susiderino. Atšventą šimtadienį, ėmėsi rimtai dirbti. Susigyveno, susidraugavo. Rezultatais visi patenkinti. Turįs dvi dideles padėkas: pirmoji - tėvams, patikėjusiems vaikus šiai mokyklai, ir antroji - vyriausybės direktoriui Wichtui bei Hesseno krašto vyriausybės prezidiumui, paskyrusiam jį sudaryti egzaminų komisiją. Jų dėka perėjimas iš Baden-Württembergo į Hessoną pavyko be sutrikimų. Išreiškė viltį, kad šiemetinė patirtis virs pastovia tradicija. Abiturientams linkėjo sėkmės ir ryžto.

Evangelikų kapelionas Fr. Skerys įteikė Wichtui Vydūno knyga SIEBEN HUNDERT JAHRE DEUTSCH-LITAUISCHE BEZIEHUNGEN ir garbės senj. Gelžinaus LUTHERISCHE KIRCHE LITAUENS. Pirminė Tauragės mokytojų seminarijos baigimą 1940 birželio 15. Išleistuvės buvo birželio 17. Gatvėmis riedėjo grėsmingi sovietų tankai, žygiavo dulkini, suvargę kareiviai. Mergaitės verkė. Tai buvo ne džiaugsmo, bet didelio liūdesio diena. Šiandien niekas netemdo mūsų abiturientų džiaugsmo. Kvietė bent dvi mergaites iš 5-ųjų abiturientų studijuoti evangelikų teologiją. Kiekvienam padovanojo po Gelžinaus knygutę "Lutherische Kirche Litauens" ir po vokelį.

Katalikų kapelionas kun. Jonas Dedinas linkėjo, kad abiturientų ateities kelias būtų toks, jog ir tauta, ir Bažnyčia turėtų kuo pasididžiuoti. Kaip dovaną siūlė, jei kas domėtušis, Naująjį Testamentą ir dar užprenumeruoti paties pasirinktą lietuvišką laikraštį. Prašė nebūti panašiais į tuos absolventus, kurie, peržengę šios gimnazijos slenkstį, daugiau lietuvių gyvenime nebepasirodo. Pagyrė šią laidą, teikiančią geriausių vilčių. Ji ir duris į bažnyčią dažnai rasdavusi. Ypač liūdna netekti Marytės Balaišytės ir Erinės Seidlerytės, kurios giedojimu ir kitais būdais labai pagyviño pamaldas. Prašė ir toliau palikti aktyviomis katal. Bažnyčios narėmis. Visiems įteikė dovanų po kryželį, o Erinai ir Marytei dar ir po butelį skanaus gėrimėlio.

Ateitininkų globėja mokyt. Marytė Šmitienė apgailėstavo, kad netenka geriausių ateitininkų - M. Balaišytės ir E. Seidlerytės. Jos labai pagyvinio ateitininkų kuopa. Įteikė dovanas - po gražią tautinę juostą ir kitas, linkėdama būti ir toliau tokiomis uoliomis, kokios buvo šioje mokykloje.

Romuvos lietuvių moterų pirmininkė Vida Sabeiėnė įteikė kiekvienam abiturientui po vokelį, prašydama, ypač mergaites, įsijungti į Vokietijos lietuvių moterų klubų veiklą.

Į abiturientų paliktus suolus ateinančiais mokslo metais susės dabartiniai dvyliktokai. Jų atstovai, atsisveikindami su išvykstančiais ilgamečiais draugais, apdovanojo juos, o taip pat gimnazijos vadovus bei mokytojus gėlėmis.

Abiturientų tėvų vardu kalbėjo Zita K o r i n t i e n ė . Ji dėkojo gimnazijos vadovams, ypač direktoriui Šmitui, abiturientų klasės auklėtojui A.Weigeliui ir kitiems mokytojams už tai, kad jie mokė ir auklėjo abiturientus kaip tikrus savo vaikus. Jiems čia buvo antroji tėvynė. Gimnazijos gyvenimas ir jo žmonės ilgai pasiliks visų mintyse ir žirdyse. Nepamiršo padėkoti ir virtuvės personalui, maitinančiam mokinius skaniai, sočiai ir sveikai.

Abiturientų vardu atsisveikino Erina S e i d l e r y t ė , dėkodama gimnazijos vadovams, klasės auklėtojui Weigeliui, kun.Dėdinui ir kitiems mokytojams bei egzaminų komisijai už didelį rūpinimąsi, virėjoms - už gerą maistą, tėveliams - už tėvišką globą ir paramą, mokyklos draugams - už nuoširdų draugiškumą. Atsiskyrimas labai liūdnas - išeinama į nepažįstamą ir turbūt svetimesnį bei šaltesnį pasaulį. Kalbą baigė Putino eilėraščiu.

Abiturientė Monika G a i ž a u s k a i t ė gambiai aptarė paskutiniųjų metų abiturientų nuotaikas bei atsiskyrimo jausmus ir įteikė abiturientų dovanas gimnazijos vadovams, mokytojams, egzaminų komisijos pirmininkui su žmona ir pakvietė visus į parką prie laužo. Iškilmė baigta jaunos viesnios Aldonos Reklaitytės smuiku pagrotu Haendeliu. Pianinu ją palydėjo Danis Kesminas.

Egzaminų komisijos pirmininkas Wicht dar pastebėjo, jog tiek daug čia jis apie save gerų žodžių girdėjo, kad ir per laidotuves nieko geresnio nebesitiki išgirsti. Pažadėjo ir ateinančiais metais taip pat pakankinti abiturientus.

Ramiam vakarui esant ir laužui skaisčiai liepsnojant, dainuota ir šokta, trims gimnazijos orkestro muzikantams grojant, iki vidurnakčio.

30 METŲ TRIŪSO SUKAKTIS

Š.m. balandžio 18 kun. Fr. S k ė r i u i sukako 30 metų kai dirba šioje mokykloje. Ta sukaktis kukliai paminėta per pietus gimnazijos valgykloje. Direktorius A.Šmitas padėkojo sukaktuvininkui už didelį įnašą į mokyklos gyvenimą, šalia pamokų dar kasmet ruošiant mokinių iškylas ir Kalėdų eglutes. Įteikta puokštė gėlių.

Sukaktuvininkas prisiminė pirmąją dieną gimnazijoje prieš 30 metų. Vienas kolega jam pataręs nekišti nosies į šią mokyklą, nes ji neišsilaikys ilgiau kaip dvejus metus, nors tuo laiku buvo 160 mokinių. O jis čia dirba jau 30 metų ir dar numato bent trejus metus pasidaruoti. Sugiedota Ilgiausių metų. Sukaktuvininkas visus pavaišino šokoladu.

P a m i n ė t a s B a i s u s i s B i r ž e l i s

Kai nepriklausomos Lietuvos mokyklose iš vadovėlių mokėmės, kad Rusijos carai lietuvius dešimtimis ir šimtais trėmė į Sibirą, sunku buvo įsivaizduoti tokį barbariškumą. Kartais net pagalvodavome, jog visa tai perdėta, sudraminta. Bet kai savo akimis pamatėme, kiek lietuvių vyrų bei moterų, senių ir vaikų, ir kokiomis sąlygomis 1941 birželio 14 buvo išplėsti iš gimtųjų namų ir ištremti į atšiaurųjį Sibirą, supratome, kad carų žiaurumas prieš raudonųjų Kremliaus valdovų genocidinį sadizmą buvo tik alkanos vilko staugimas prieš apokalipsinio žvėries riaumojimą. Todėl gražiausias metų mėnuo lietuvių ir vadinamas Baisiuoju Birželiu. Lietuvos ir jos vaikų nelaimės iš tikro prasidėjo 1940 birželio 15, kai sovietų tankai įsibrovė į taikų mūsų kraštą.

Masinių lietuvių trėmimų pradžios 44-ąsias metines gimnazija prisiminė birželio 14 vakare savo sodyboje Romuvoje prie lietuviško kryžiaus su rūpintojėliu. Minėjimą suruošė vadina-mieji aspirantai, t.y. mokiniai iš užjūrių, kurie atvyksta jau baigę savo šalių gimnazijas ir čia atsideda daugiausia lietuvių kalbos bei literatūros, istorijos bei vokiečių kalbos mokymuisi. Be to, čia jie šoka tautinius šokius, dainuoja chore, groja orkestre ir daug keiliauja po Vokietiją bei kitas Europos šalis.

Minėjime savo ar kitų parašytus rašinius skaitė, vaidino ir deklamavo Marina Cox, Linas Pocius, Jonas Lipšys ir Danius Kesminas iš Australijos, Rimas Rosales iš Urugvajaus, Oktavijus Rutkauskas iš Brazilijos ir Nestoras Ruplėnas iš Argentinos. Po istorinės 1940 ir 1941 metų, t.y. nuo Lietuvos okupacijos iki masinių trėmimų apžvalgos, buvo skaitomi rašiniai ir eilėraščiai apie prieš 44 metus Lietuvą ištikusią nelaimą. Suvaidintas pačių mokinių sukurtas vaizdelis iš 1941 birželinų trėmimų. Lietuvių šeima - tėvas, motina ir du vaikučiai - anksti rytą susėdę prie paryčių stalo aptaria dienos darbus. Ramią šeimos idiliją suardo su

triuksmu išbrovę trys automatais ginkluoti sovietų saugumiečiai, čiumpa išsigandusius tėvus bei vaikučius ir verkiančius ištempia į sunkvežimį išvežti. Linas Pocius nuotaikiai perteikė Mykolaičio-Putino Mortuos voco. Visi sugiedoję Maironio Lietuva brangi. Visados triukšmingai išdykaujantys mokiniai išsiskirstė ši vakarą į bendrabučius rimti ir susimąstę apie jų tėvus bei senelius prieš 44 metus ištikusį likimą. Deja, toks pat likimas savo nelemta ranka palietė dešimtis kartų daugiau mūsų brolių ir sesių tėvynėje po II pas. karo, kai sovietai vėl grįžo į Lietuvą. Tą kruviną dėmę mūsų tautos istorijoje kasmet pri-
mena priartėjęs Baisusis Birželis.

M o k i n i a i p a s r y t p r ū s i u s

Š.m. gegužės 5 mūsų gimnazijos mokinių ansamblis gražiai pasirodė Bergstrasse's apskr. sostinėje Heppenheime Baltijos pajūrio vokiečių draugijos (Ostseedutsche Landsmannschaft) suvažiavime, kurį atidarė draugijos pirmininkas H.U.Karalus. Ilgokai truko pasveikinimas žymiųjų svečių, išvardijant juos pavardėmis ir titulais, o dar ilgiau - jų sveikinamosios kalbos. Jie reikalavo, kad būtų atsižvelgiama ne tik į vokiečių per karą įvykdytus nusikaltimus, bet ir vokiečiams po karo padarytas skriaudas. Pagrindinis kalbėtojas, Rytprūsių draugijos Hessen krašte pirmininkas von Schiowch skundėsi, kad Vak.Vokietijoje spauda ir televizija bei radijas kairiųjų užvaldyti. Medijai aštriai puola tuos politikus, kurie palaiko tremtinius. 40 metų nuo rudosios diktatūros sužlugdymo sukakties džiaugsmas temdomas raudonos diktatūros išigalėjimo.

Meninę programą atliko Adalberto ištaigos auklėtinių grupė iš Darmstado ir Vasario 16 gimnazijos mokinių ansamblis, susidedantis iš choro, tautinių šokių grupės ir orkestro. Jo dalyvavimą pastebėjo ir teigiamai įvertino vokiečių spauda.

J a u n i m o s e m i n a r a s

Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdyba gegužės 11 gimnazijos patalpose suruošė diskusijų dieną. Priešpiet darbas vyko diskusijų būreliuose. Sudaryti 7 būreliai po 8 asmenis. Po to, visi suėję į krūvą, bandė daryti išvadas. Jos sukėlė tokias gyvas diskusijas, kad buvo prakalbėta iki pietų, o paskaitos, kurias turėjo skaityti mokytojos Br.Lipšienė ir Genė Venckuvienė, buvo perkeltos į popietę.

Popiet visi susirinko parke. Čia įvairių šalių atstovai pranešė apie savo krašto jaunimo veiklą. Kalbėjo jaunuolės-iai iš JAV-bių, Kanados, Kolumbijos, Argentinos, Venecuelos, Australijos ir Lenkijos. Mokinių ir mokytojų santykius Lietuvoje nušvietė mokyt.Genė Venckuvienė, mokytojavusi ten 20 metų. Jos paskaita rėmėsi patirtimi, o stilius buvo pritaikytas jaunimui, todėl išklaudyta su dideliu dėmesiu.

Seminaras baigtas kavute su skaniu naminiu pyragu.

IŠVYKO ROBERTAS SLAVIKAS

1985 balandžio 12 vakare gimnazijos valgykloje susirinko Romovus sodybos ir Hüttenfeldo gyventojai lietuviai bei dalis iš Velykų atostogų grįžusių mokinių atsiveikinti su į JAV-bes išvykstančiu buv. Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininku ir Vasario 16 gimnazijos absolventu Robertu Slaviku. Užkandžiaudami čia pat lauke skrudinamomis dešrelėmis ir užsi-
gerdami įvairiais gėrimėliais, būrelis tautiečių praleido jaukų vakarą.

Baigęs gimnaziją, Robertas tarnavo amerikiečių armijos darbo kuopoje 8591 LSCo ūkio skyriuje. Jis yra vedęs buv. gimnazijos mokytoja, žinomo mūsų rašytojo Antano Vaičiulaičio dukra Joana ir jau sulaukęs dviejų dukrelių. Žmona su dukrelėmis jau prieš keletą mėnesių išvyko pas tėvus į Vašingtoną. Dabar ir Robertas, sutvarkęs visus reikalus, pakėlė sparnus skristi į uošviją. JAV-bėse yra numatęs dirbti ir studijuoti.

xXx

A t e i t i n i n k ū s v e n t ė

Metinėms Vokietijos ateitininkų šventėms progą duoda ateitininkų įžodis. Tai naujų narių iškilmingas ir oficialus priėmimas. Šiomet įžodį davė du Vasario 16 gimnazijos moksleiviai: abiturientė Erina S e i d l e r y t ė iš Vokietijos ir Oktavijus R u t k a u s k a s iš Sao Paulo (Brazilija). Šventės išvakarėse buvo patikrintas jų susipažinimas su ateitininkų organizacijos sandara, istorija bei ideologija ir sugebėjimas išsireikšti lietuvišku žodžiu bei raštu.

Kaip pernai, taip ir šiemet, šventę ruošė M.Šmitienės pirmininkaujama Vokietijos ateitininkų valdyba, bet visas darbas gulė ant vaišingumu pagarsėjusio jos nario kun. Antano B u n-

g o s pečių. O šiemet tie pečiai buvo nelabai tvirti, nes kai balandžio 26 vakarop į jo pastogą Memmingene sugarmėjo apie 20 svečių, jis buvo po sunkesnės operacijos tą dieną grįžęs iš ligoninės. Laimė, kad į pagalbą iš Muncheno atskubėjo visados paslaugi Alina Grinienė. Paslaugų nepašykstėjo ir seselės prancišketės, kurių kapelionu yra kun.Bunga. Lietuviams jos užleido savo erdvas patalpas pamaldoms, pobūviams bei nakvynėms ir dvi dienas maitino, rodydamos nepaprastą nuoširdumą. Jau ilgokai užsitiesusios vakarienės metu svečiai pajuto didelį šeiminingų vaišingumą. Po vakarienės jaunimas nuėjo ilsėtis, o vyresnieji dar ilgai vakarojo pas kun.Bungą.

Balandžio 27 rytą šv.mišias seselių namų koplyčioje aukojo kun.Bunga, tėv.Bernatonis ir kun. Senkus. Po sočių pusryčių J. L u k o š i u s , buv. prof. dr. Juozo E r e t o germanistikos paskaitų klausytojas Vytauto Didž. Universitete Kaune ir bendradarbiavęs su juo už universiteto sienų, per pusvalandį bandė nupiešti to reto idealisto, ugningo kalbėtojo, šaunaus sportininko, Lietuvos katal. jaunimo organizatoriaus ir vado, gabaus laikraštininko, tauraus šveicaro ir lietuvių paveikslą. Dar per I pas.karą Šveicarijoje įsijungęs į lietuviškos informacijos darbą, 1919 atvyko į Lietuvą ir čia organizavo spaudos biurą užsienio reikalų ministerijoje, steigė ELTĄ, stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę (buvo Šveicarijos karininkas). Pasibaigus kovoms, dirbo su katal.jaunimu, profesoriavo universitete. Sukūrė gausią šeimą, kuri buvo lietuviška ne tik Lietuvoje, bet tokia išliko ir Šveicarijoje. Grįžęs su šeima 1941 į senąją tėvynę, sielojosi Lietuvos likimu, kėlė jos laisvės reikalą per spaudą, radiją ir gyvu žodžiu. Po pranešimo prof.J.Ereto paveikslą keliais bruožais pagyvino V.Natkevičius, kun.Bunga, A. Grinienė.

Tą patį priešprietį kun. A. B u n g a supažindino su kitu dideliu ateitininkų veikėju, kilniu krikščioniu ir kūrybinga asmenybe - su kun.prof. Stasiu Y l a . Glaustai apžvelgtas jo gyvenimas. Išsiųstas studijuoti į užsienį, grįžo pilnas vakarietišku idėjų, kurias skelbė pamoksluose ir spaudoje. Už tai hierarchijos buvo net perspėtas. Turbūt dėl to nebuvo paskirtas vyskupu, nors toms pareigoms ir buvo tinkamas. Po bolševikų invazijos 1940, pajuotas arešto grėsme, pasitraukė į Vokietiją. Grįžo vokiečių okupacijos metu, bendradarbiavo su pogrindžiu. Dėl to buvo uždarytas į Stutthofo koncentracijos stovyklą. Po karo parašė apie ją atsiminimus - žvėrys ir žmonės. Dar yra parašęs Ateitininkų vadovą ir daugiau knygų. Savo veikaluose pasirodo dideliu žmonių sielos gelmių žinovu. Labai taikliai kun.St.Yla apibūdino prie jo kapo Putname pasakytos kalbos, kurių ištraukas prelegentas perskaitė.

Paskaitėla savo pastabomis bei prisiminimais papildė V.Natkevičius, kun.Senkus, A.Grinienė, M.Šmitienė, tėv.Bernatonis.

Popiet jaunimas išvyko į Alpes apžiūrėti gražių Bavarijos pilių bei apylinkių, pasiekdamas net Austriją.

Vakarienės stalas pagausėjo svečiais: pasirodė VLB Memmingeno apylinkės pirmininkas K. Radzevičius, iš Muncheno atvyko XXXII lietuviškųjų studijų savaitės organizatoriai - dr. S. Girnius, J.Barasaitė ir Eglė Juodvalkė, iš Wittlich'o atskubėjo V.Bartusevičius. Jie vėliau tarpusavy aptarė Studijų savaitės reikalus.

Vakaronės programa buvo turininga. Trio - Darius Sužiedelis (fleita), Marytė Balaišytė (akordeonas) ir Vainis Aleksa (gitara) - pagrojo liet.melodijų, visiems dainuojant. Erina Seidlerytė raiškiai perteikė vysk.M.Valančiaus apysakėlą apie žemaitį Vincelį. Ji ir Daiva Korintaitė padeklamavo savos kūrybos eilėraščių. V.Bartusevičius perskaitė feljetoną apie ateitininkų 1970 suvažiavimą, primindamas, kad jo organizatorius buvo irgi kun.Bunga. Nuskambėjo Lietuva brangi. Vakaronėje buvo ir seselės. Joms sugiedota Ilgiausių metų. Dr.Saulius Girnius parodė skaidrių iš pr.metų Vokietijos ateitininkų ir šv.Kazimiero šventės Bad Wörishofene.

Balandžio 29 rytą iškilmingas šv.mišias seselių koplyčioje aukojo tėv.Alf.Bernatonis, kun. Bunga ir kun.K.Senkus. Dalyvavo ir būrelis Memmingeno lietuvių. Per pamaldas ateitininkų įžodį davė Erina Seidlerytė ir Oktavijus Rutkauskas, kartodami kuopos globėjos M.Šmitienės skaitomus žodžius ir bučiuodami vėliavą. Juosteles užrišo V.Bartusevičius, ženkliukus prisegė A.Grinienė. Nuskambėjo ateitininkų himnas. Tėv.Bernatonis pamoksle perkėlė sendraugius į tuos laikus, kada jie, būdami moksleiviai, davė ateitininkų įžodį. Šiandien tokiu jaunu idealizmu dega Erina ir Oktavijus. Meldė Dievą, kad padėtų jiems įgyvendinti kilnius ateitininkų idealus. Darniai ir galingai aidėjo liet. giesmės.

Po pamaldų konferencijų salėje Vincas B a r t u s e v i č i u s , M.A. skaitė pagrindinę suvažiavimo paskaitą (75 metų jubiliejaus proga) apie tai, kaip ateitininkijos praeitis įpareigoja ateičiai. Didesnę paskaitos dalį sudarė nušvietimas ateitininkijos ištakų - su-siorganizavimo liet.katal.studentų Šveicarijos Friburgo, Belgijos Liuvono, Rusijos Maskvos

bei Petrapilio universitetuose. Jie davė pradžią 1910 ateitininkų organizacijai, kuri buvo pasipriešinimo sąjūdis anuo metu madingai materializmo-marksizmo pasaulėžiūrai, apėmusiai ir daugelį lietuvių švietusių. Per I pas. karą ateitininkų centras buvo Voronežas, kur veikė liet. gimnazija.

Ateitininkai labai gyvai dalyvavo kovose už Lietuvos laisvę ir vėliau - nepriklausomos Lietuvos kūrimu. Suminėjo visus kongresus. Ypač svarbus buvo 1927 Palangoje, kur priimti prof. St. Šalkauskio formuluoti ateitininkijos principai ir nustatyta organizacijos sąranga. Nepraleido nesuminėjęs ir ateitininkų moksleivių uždraudimo Lietuvos mokyklose 1930. Nuo to laiko jie veikė pogrindy, iki 1940 suburdami apie 11.000 narių, t.y. ca. 25% Lietuvos moksleivijos. Priešsovietinį sukilimą 1941 ruošė daugiausia irgi ateitininkai.

Po karo ateitininkai atkurti Vokietijoje 1945. Jų gretose 1947 buvo apie 700 moksleivių, 500 studentų ir ca. 2.000 sendraugių. Žymiausi ideologai - prof. dr. A. Maceina ir dr. J. Girnius. JAV-bėse ateitininkai atsikūrė 1949-50. Ten dabar yra ir veiklos centrai. Nūn išeivijoje sendraugiai priskaito apie 1.000 narių. Jie vadovauja daugeliui bendrinių liet. organizacijų.

Žvelgdamas į ateitį prelegentas tarė, jog ateitininkų šūkis nepaseno ir nepasens. Trūksta dovydaičių, kurie vadovautų pasipriešinimui laiko dvasiai. Ragino grįžti prie ateitininkijos ištakų, jieskant sprendimų ateičiai.

Klausytojai pastebėjo, kad ateitininkai gyviausiai reiškęsi kaip rezistentai: prieš I pas. karą, priešindamiesi marksizmui-materializmui, 1930-40 - draudimui veikti mokyklose, 1941 - ruošdami priešsovietinį sukilimą. Nepr. Lietuvoje ateitininkai padarė pozityvų įnašą į kultūrinį ir politinį gyvenimą.

Visais atžvilgiais i š k i l m i n g u s p i e t u s pradėjo kun. A. Bunga, sveikindamas burmistra dr. Ivo Holtzinger su žmona, VLB Memmingeno apylinkės pirmininką K. Radzevičių ir idėjos draugus. Vienuolyno ir šių namų viršininkė ses. N. Omeđica nardžiaugėsi lietuviško jaunimo įneštu gyvumu. Dėkojo aplankiusiems kun. A. Rubiką ligoninėje. Išdėdė dainų ir muzikos supratusi, kad lietuvių širdys tėvynėje.

Dr. Jonas Norkaitis glaustai nupasakojo ateitininkų įsikūrimą prieš 75 metus, jų ideologiją ir vaidmenį. Kaip anksčiau, taip ir dabar, pabrėžiamas išpareigojimas tėvynei Lietuvai ir jos žmonėms. Tie patys yra ir Vasario 16 gimnazijos auklėjimo principai.

Burmistras dr. Ivo Holtzinger sveikino Memmingeno vardu. Sakėsi 15 metų esąs šio miesto burmistru. Pats maloniausias lankymasis esąs šiuose namuose. Pakvietė apsilankyti miesto rotušėje ir pažadėjo oficialiai, bet nuoširdžiai priimti.

Perskaityta vysk. A. Deksnio telegrama iš Romos su palaiminimu. Dėkodamas seselėms už vaišingą priėmimą, kun. Bunga padovanojo viršininkei Nomedianai, virėjai Miriam ir kun. A. Rubiką globojančiai ses. Friede Freudling po religinių paveikslų albumą su visų dalyvių parašais, o burmistro žmonai Holzinger - didelį gabalą gintaro. Dr. J. Norkaitis įteikė puokštą gėlių A. Grinienei už pagalbą ruošiant šį renginį. Visi sugiedojo Lietuvai brangi, o pakilusiam išeiti burmistru su žmona ir kiek vėliau A. Grinienei - Ilgiausių metų.

Popiet vieni svečiai išskubėjo namo, kiti išvažiavo į Ulmą kun. A. Rubiko lankyti, gi tėv. Alf. Bernatonis ir K. Radzevičius, girksnodami kavutę, dar ilgokai kalbėjosi su seselėmis, kurios pakartotinai reiškę susižavėjimą lietuviškuoju jaunimu.

LIETUVIŲ VAKARAS VOKIEČIAMS TRIERE

Pernai du tūkstančius metų atšventusiame, vingiuotos, vynuogynais apaugusiais krantais Mozelio upės papėdėje išsidriekusiame Trierio mieste š.m. gegužės 22 surengtas lietuvių vakaras. Rengėjai - to miesto Katalikų akademija ir Saaro krašto radiofonas, bendradarbiaujant lietuvių kultūros instituto vedėjui V. Bartusevičiui. Meninei programai atlikti pakviesta Vasario 16 gimnazijos 13-kos mokinių grupė, vadovaujama muzikos mokyt. A. Paltino ir vicedirekt. R. Tesnau. Jie ir pradėjo vakarą, padainuodami tris liet. liaudies dainas. Renginį atidarė Akademijos docentas Guenter Gehl. Jis pranešė ir vakaro programą.

Paskaitą tema "Lietuva - galimybės išsilaikyti Bažnyčiai ateistinėje aplinkoje" skaitė kun. Kazimieras Senkus iš Stuttgarto. Jis vaizdžiai nupiešė Lietuvos katal. Bažnyčios padėtį, pradedant pirmąja sovietų okupacija ir baigiant šia diena. Pasakojo apie religijos praktikavimui daromus sunkumus, tikinčiųjų, kunigų bei vyskupų persekiojimus, bažnyčių, seminarijų ir vienuolynų uždarymus. Suminėjo ir nuo maždaug 1964 jaučiamą viešesnę pasauliečių ir kunigų pasipriešinimą valdžios pareigūnų savavaliavimui, pastangas atstatyti bažnyčias, padidinti kunigų seminarijos klierikų skaičių, rašyti memorandumus, surinkti tūks-

tančius parašų, drąsiau pasisakyti per pamokslus ir teismuose, organizuoti didingus atlaisdus, kurti savo teisėms ginti komitetus, reikalauti konstitucijoje įrašytų teisių. Pradėjus leisti LKB Kroniką ir kitą pogrindžio spaudą, žinios apie Bažnyčios padėtį pasiekia ir Vakarus. Deja, tos žinios kalba ir apie didėjančią tikinčiųjų ir kunigų persekiojimą, suėmimus, teismus, ištrėmimus, nužudymus. 1984 Lietuvoje buvo 630 bažnyčių, kurių tik 484 turėjo savo klebonus. Kunigų iš viso buvo 680. 1984 mirė 28 kunigai, išventinti 12. Tad tik per praėjusius metus sumažėjo 16 kunigų.

Referentas manė, kad ir ateityje Bažnyčia išliksianti nepalaužta. Sovietų imperija išgyvenanti krizę. Tai duoda vilties, jog bendra padėtis su laiku galėsianti keistis geresnėn pusėn. Bažnyčios išlikimą garantuoja ir pats Kristus. Savo priešus nugalėjęs meile, Jis teikia ir tikintiesiems jėgų. Komunistinė ideologija stovinti ant silpnų pagrindų - melo ir savęs apgaudinėjimo, o komunistinė praktika netarnaujanti žmonių gerovei. Paskaitininkas kvietė remti tikinčiuosius ir kunigus malda, religine literatūra, viešu užtarimu.

Po paskaitos vokiečiai teiravosi, kokiais keliais lietuviai atsirado Vokietijoje, koks Bažnyčios vaidmuo tautinius-politinius klausimus sprendžiant, kokie lietuvių santykiai su rusais bei lenkais, tarp katalikų ir protestantų Bažnyčių, ar lietuvių kalbai ir tautai gresia išnykimo pavojus, ar tikintis jaunimas turi sunkumų profesiniame pasiruošime ir darbe, ar laiškai suimtiesiems bei ištrėmtiesiems padeda ar pakenkia, ar naujo vyskupo paskyrimas nerodo Vatikano-Sovietų Sąjungos santykių pagerėjimo ir kt.

Po paskaitos ir diskusijų dalyviai buvo pavaišinti lietuviškais koldūnais, pagamintais Vasario 16 gimnazijos virtuvėje, ir alum. Mūsų gimnazijos mokiniai užbaigė vakarą dainų ir šokių pyne, sukėlusia gausius plojimus.

Lietuvių kultūros instituto rūpesčiu ir pastangomis Akademijos patalpose ta proga buvo su-ruoštos dvi parodos ir dalyviai aprūpinti informacine medžiaga apie Lietuvą. Viena paroda, kurią paruošė Alina Grininė, plakatais išpūdingai vaizdavo Lietuvos katalikų Bažnyčios padėtį. Antroji buvo lietuvių liaudies meno paroda. Buvo rodomi įvairūs audiniai - lovatiesės, rankšluosčiai, tautinės juostos - , medžio drožiniai, gintaro ir keramikos dirbiniai, margučiai, lėlės, gintaro paveikslai ir kiti rodiniai. Dalyviai parodomis labai domėjosi, pakartotinai jas lankė, prašė paaiškinimų.

LIETUVOS POGRINDŽIO SPAUDA

Šalia ilgiausiai ir pastoviausiai leidžiamos LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKOS (nuo 1972 jau išėjo 66 Nr.) Lietuvos pogrindy pasirodo ir kiti leidiniai. Kai kuriuos jų jau kelinti metai perspausdina ir platina Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba Čikagoje. Paskutiniu laiku tų leidinių serijoje pasirodė Nr.Nr.11, 12 ir 13 knygtės.

- Nr.11 ofseto būdu perspausdintas TAUTOS KELIAS Nr.3 (1981) 72 psl. Kaina 5 dol.
  - Nr.12 - PERSPEKTYVOS Nr.22 (1981) 142 psl. Kaina 6 dol. Skuodžio, Iešmanto ir Pečeliūno teismo procesas. Smulkiai aprašyta teismo eiga ir nuosprendis su priedais.
  - Nr.13 - ALMA MATER Nr.3 (1979) 104 psl. Kaina 6 dol. A.M. Nr.1 buvo išleistas PLJS 1982, gi Nr.2 iki šiol dar nėra Vakarų pasiekęs.
- Prenumerata: 6 leidiniai kainuoja 25 dol. Juos galima užsisakyti Pasaulio LB Valdyboje 5620 So.Claremont Av., Chicago, Illinois 60636 U.S.A.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o

Antanas Trainys iš Memmingeno ir Antanas Banaitis iš Miesau po ..... 100 DM
 Dr.H.Dolles iš Lauingeno, Silverijus Jasaitis iš Bremeno, Ben.Radzevičius iš Miesau ir Alfonsas Miškelevičius iš Mainzo po ..... 50 "
 Jonas Glemža iš Hirsau 30 DM, Albertas Lipšys iš Mainzo 26 DM
 Vytautas Stončius iš Kaiserslauterno ir dipl.inž.Alois Panzer iš Halterno po ... 20 "
 Juozas Lasys iš Mainzo ir Jonas Tomkus iš Boulogne Billancourt (Prancūzija) po 10 "
 Ačiū.

M I R U S I E J I

A n t a n i n a VIRBICKIENĖ, VLB Miesau apylinkės narė, mirė 1985 sausio 3. Palaidota sausio 7 Erbacho (Homburg/Saar) kapinėse. Buvo gimusi 1910.IV.4 Aukštosios kaime, Sasnavos valsč. Buvo žemės ūkio darbininkė. Nuo 1933 dirbo "Kauno audiniuose". 1941 repatrijavo į Vokietiją, bet 1946 sovietai gražino į Lietuvą. 1961 antrą kartą repatrijavo į Vak.Vokietiją, bet sūnaus neišleido. Lietuvoje sūnus įsigijo televizijos operatoriaus specialybę. Buvo atvykęs į motinos laidotuves.

P e t r a s KIRŠINAS, buv. VLB Weinheimo apylinkės narys, mirė širdies smūgio ištiktas 1985 balandžio 6 savo namuose Viernheime. Palaidotas to miesto kapinėse balandžio 11. Į laidotuves buvo susirinkęs būrelis kaimynų vokiečių ir keletas lietuvių. Buvo gimęs 1918 gegužės 11. Dėl negalavimų pasitraukė iš darbo sulaukęs 50 metų amžiaus. Buvo elektrikas. Savo amato patarnavimų niekadęs neatšakė tautiečiams. Liko našlė Hilde.

B r o n i u s MAGDUŠAUSKAS, VLB Schwetzingeno apylinkės narys, 1985 balandžio 20 rastas savo bute nusišovęs, spėjama, prieš maždaug dvi savaites. Palaidotas balandžio 26 savo gyvenamos vietos Oftersheimo kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kun. Jonas Dėdinas. Atsisveikinimo žodį tarė kun. Fr. Skėrys. Dalyvavo apie pusšimtis žmonių. Ant kapo padėti 5 dideli vainikai, tarp jų ir Vasario 16 gimnazijos, kuri atvežė dvi tautiniais drabužiais apsirengusios mokinės, ir daug puokščių gėlių. Visi buvo pakviesti kavutės.

Buvo gimęs 1921 sausio 28 Vilkaviškio apskr. Batsiuovys. Buvo įstojęs į gen. Flechavičiaus dalinius. Į Vokietiją atvyko vokiečių kario uniformoje. Į nelaisvę pateko amerikiečiams ir buvo laikytas Belgijoje. Paleistas tarnavo amerikiečių armijos darbo kuopose, paskutiniu laiku 8591 LSCo Schwetzingene. 1966 pasitraukė iš kuopos ir buvo jos klubo kantonos nuomininku iki 1984 birželio mėn. Buvo dosnus Vasario 16 gimnazijos rėmėjas. Palaikė draugiškus ryšius su tautiečiais.

A u g u s t a s KEREIŠA, VLB Bocholto apylinkės narys, mirė š.m. balandžio 11. Palaidotas Bocholto kapinėse. Buvo gimęs 1903 lapkričio 1 Kybartuose. 1941 repatriavo į Vokietiją.

J o n a s KEPALAS, VLB Bocholto apylinkės narys, mirė š.m. balandžio 18 širdies priepuolio ištiktas. Palaidotas Bocholto kapinėse. Buvo gimęs 1921 rugsėjo 14 Obeliuose, Rokiškio apskr. Per praėjusį karą buvo sunkiai sužeistas.

M i k a s MATUTIS mirė 1985 balandžio 22 Hanau mieste. Palaidotas balandžio 25 to miesto kapinėse. Buvo gimęs 1933 vasario 23 Antanaičiuose. Liko tėvai Mikas ir Jadvyga Matučiai, sesuo Rūta Matuliauskienė su šeima ir kiti giminaičiai.

J u o z a s VENCKUS, VLB Miesau apylinkės narys, mirė 1985 balandžio 30. Palaidotas gegužės 3 savo gyvenamos vietos St. Ingberto priemiesčio Rohrbacho kapinėse, dalyvaujant per šimtinei žmonių, daugiausia lietuvių. Laidojimo apeigas atliko velionio asmeninis bičiulis tėv. Alfonsas Bernatonis, OFM Cap. Jis ir atsisveikino Vokietijos LB ir Vasario 16 gimnazijos vardu.

Velionis buvo gimęs 1909 spalio 29 Luokėje. Telšiuose baigęs gimnaziją 1929, atsitarnavo aspirantu Karo mokykloje. Po to baigė aukštesniąją policijos mokyklą ir kurį laiką tarnavo policijoje, bet tai truko neilgai, nes reikėjo grįžti į tėviškę ir perimti ūkį. Jaunystėje J. Venckus buvo pagarsėjęs savo apylinkėse lengvaatletis sportininkas. Palyginti jaunas vedė ir susilaukė dukters. Atėjęs sovietams į Lietuvą, turėjo pasitraukti į Vokietiją. Tame laikotarpy jam teko atlikti svarbių uždavinių. Grįžęs namo, vėl ūkininkavo, bet 1944 turėjo trauktis iš Lietuvos į Vokietiją, kur išgyveno per 40 metų - iki mirties.

Nuo 1947 iki išėjimo į poilsį tarnavo amerikiečių armijos darbo daliniuose. Daug metų vadovavo 8591 LS kuopai, tuomet buvusiai Darmstade. Vėliau buvo ryšių karininku įvairiuose LS centruose, o nuo 1959 vadovavo 8593 LS kuopai Kaiserslauterne. Buvo laikomas griežtu ir geru vadu.

Visą laiką aktyviai dalyvavo Vokietijos lietuvių Bendruomenės veikloje. Jo vadovaujamosiose LS kuopose LB apylinkės veikė pavyzdinčiai. Vieną kadenciją (1962-1965) buvo Vokietijos LB tarybos nariu, keletą kartų buvo LB garbės teismo nariu. Jo pastangomis savo laiką buvo Vasario 16 gimnazijai iš US armijos išrūpintas barakas ir šiaip įvairiais būdais buvo remiama gimnazija ne tik pinigais, bet ir vyrų darbu. Ilgą laiką veikė velionio įsteigtas jai remti būrelis.

Išsitarnavęs rentą ir išėjęs į poilsį, J. Venckus iš Kaiserslauterno persikėlė gyventi į nuosavą butą Rohrbache, St. Ingberto priemiesty. Visą laiką palaikė ryšius su Lietuvių Bendruomenė, priklausydamas Miesau apylinkei.

E v a l d a s PRANCAS mirė 1985 gegužės 9. Palaidotas gegužės 14 Rastatto kapinėse. Laidojimo apeigas atliko vietos kun. dr. Lips ir kun. Fr. Skėrys, dalyvaujant apie 60 žmonių. Ant kapo sudėta daug vainikų, tarp kitų ir VLB Rastatto apylinkės. Po laidotuvių buvo kavutė. Buvo gimęs 1912 rugpjūčio 24 Lašių kaime, Šilutės apskr. 1939 prijungus Klaipėdos kraštą prie Vokietijos, buvo paimtas į vokiečių kariuomenę. Karui baigiantis, pateko į sovietų nelaisvę. 1948 grįžęs iš Sibiro, gyveno su žmona Klaipėdos krašte. 1978 su šeima repatriavo į Vak. Vokietiją ir apsigyveno Rastatte.

J u o z a s GRABAUSKAS, VLB Schwetzingeno apylinkės narys, mirė š.m. gegužės 28 Memmin-

gene. Palaidotas to miesto kapinėse gegužės 30. Laidojimo apeigas atliko ir atsisveikinimo kalbą pasakė kun. Ant. Bunga. Dalyvavo apie šimtinė asmenų, tarp jų 26 atvykę iš Schwetzingeno palydėti į negrižtamą kelionę savo bendradarbio. VLB Memmingeno apylinkės vardu atsisveikino jos valdybos narys Ant. Jurgaitis. 8591 LS Schwetzingeno kuopos, kur iki mirties tarnavo velionis, ir Schwetzingeno lietuvių vyrų būrelio, kuriam jis priklasė, vardu atsisveikinimo žodį tarė Algis Vitkus. 8745 LS estų kuopai, kurioje Grabauskas yra anksčiau tarnavęs, atstovavo senj. Purge su žmona. Ant kapo sudėta daug vainikų ir atskirų gėlių puokščių.

Adelė Drilingienė, kuri rūpinosi velioniu iki mirties, pakvietė visus į svetainę užkasti.

Velionis buvo gimęs 1923 kovo 19 Garliavos valsč. Per karą buvo vokiečių paimtas į aviacijos apsaugą. Į nelaisvę papuolė belgams, kur pusbadžiu buvo išlaikytas apie metus. Tarnaudamas 8591 LS kuopoje, visą laiką buvo VLB Schwetzingeno apylinkės narys ir kurį laiką jos valdybos išdininkas.

P e t r a s GUDELIS, Vokietijos LB narys, mirė 1985 gegužės 27 Landecko ligoninėje, prieš porą mėnesių su draugais gražiai atšventęs 90-ąjį gimtadienį Dahno slaugymo namuose, į kuriuos buvo atvykęs tik prieš mėnesį. Palaidotas gegužės 31 Hüttenfeldo kapinaitėse.

Laidojimo apeigas atliko velionio testamentu vykdytojas ir asmeninis draugas kun. Fr. Skėrys. Kapinių koplytėlėje grojo tyli vargonų muzika, o kun. Skėrys kalbėjo maldas ir pasakė pamokslą. Karstas buvo apdengtas lietuviška trispalve ir papuoštas gėlėmis. Šonuose stovėjo tautiniais drabužiais apsirengusių pora mokinių ir pora uniformuotų skautų.

Ant kapo padėti keletas vainikų su tautinių spalvų kaspinais ir daug puokščių gėlių. Sugiedotas Lietuvos himnas. Kalbas pasakė: Vokietijos LB valdybos vardu - jos reikalų vedėjas J. Lukošius, "Labdaros" draugijos vardu - jos valdybos narys Rič. Tendzegolskis, lietuvių išseivų evangelikų liuteronų bei reformatų Bažnyčios ir Vasario 16 gimnazijos mokinių vardu - kun. Fr. Skėrys. Jis pakvietė visus į gimnazijos valgyklą kavutės. Laidotuvėse dalyvavo apie šimtas žmonių.

P. Gudelis buvo gimęs 1895 kovo 28 Vaineronių kaime, Vaškų valsč., Biržų apskr. Tėvas buvo sumanus ūkininkas, todėl sugebėjo įsigyti 110 ha Kalno Groščių dvarelį. Baigęs Panevėžio realinę mokyklą 1914, Petras pradėjo studijuoti mediciną Petrapilio psichoneurologijos institute. Paskelbus studentų mobilizaciją, įstojo į Michailo artilerijos mokyklą irgi Petrapily. Ją baigęs, buvo pakeltas karininku, 1916 pasiūstas į Karso tvirtovės artileriją Kaukaze, kur sulaukė karo pabaigos.

Po 1917 revoliucijos organizavo lietuvius karius Rusijoje ir dalyvavo jų suvažiavimuose. Feodosijos uoste Ukrainoje buvo bolševikų suimtas ir vos išsisuko nuo sušaudymo. 1918 grįžo į tėvišką Lietuvą išbadėjęs ir tuoj ėmėsi organizuoti lietuvišką valdžią Vaškų valsčiuje. Buvo išrinktas to valsčiaus komiteto pirmininku-viršaičiu. Su kitais karininkais organizavo iš pradžių viešai, o paskui slapta ginkluotą pajėgą - miliciją, vėliau virtusią partizanais. Partizanams pradėjus kovas su bolševikais, buvo išrinktas Joniškėlio apskr. apsaugos štabo nariu, organizavo Vaškų partizanų būrį, vėliau virtusį Joniškėlio mirties bataliono antrąja kuopa.

Išvijus iš Lietuvos bolševikus, dalyvavo kovose su lenkais. Buvo paskirtas Širvintų apskr. komendantu. 1919 perėjo artilerijon. 1920 suformavo pirmąją gaubicų bateriją. Prie Seinų baterijai patekus į lenkų nelaisvę, tarnavo šarvuotame traukiny GEDIMINAS traukinio vado pavaduotoju. Įsteigus šarvuotų traukinių pulką, paskirtas pirmojo šarvuoto traukinio vadu ir pulko vado pavaduotoju.

Mirus broliui, 1922 pasitraukė iš kariuomenės, lankė Rygoje agronomijos fakultetą ir ūkininkavo, dalyvaudamas vietos savivaldybiniame bei ūkiniame gyvenime. Buvo Biržų šaulių rinktinės II bataliono vadas. 1939 persikėlė į Vilnių, kur tarnavo apskr. valdyboje, suorganizavo Vilniaus šaulių kuopą. 1940 bolševikams okupavus Lietuvą, pusmetį pasislapstęs, 1941 pasinaudojo repatriacija į Vokietiją. Dirbdamas karo pramonėje susirgo, ir buvo iš tarnybos atleistas. 1942-1944 gyveno Berlyne, mokydamsis vokiečių kalbos.

Nuo 1950 tarnavo IRO emigracinėje stovykloje Butzbache, vėliau - prie amerikiečių kariuomenės. Gavęs už Lietuvą paliktą turta atlyginimą pagal Lastenausgleich įstatymą, Lembergo miestelyje, netoli Pirmasens pasistatė namą, kur nuo 1960 gyveno. Bendradarbiavo Karyje, Europos lietuvyje, Dirvoje.

Parašė ir 1972 išleido studiją "Bolševikų valdžios atsiradimas Lietuvoje 1918-1919 jų pačių dokumentų šviesoje" ir "Joniškėlio apskrities partizanai". I dalis - jų organizavimas

ir slaptoji veikla prieš bolševikus (1918.XI.27 - 1919.III.22) ir II dalis - viešosios veiklos laikotarpis (1919.III.22 - XI.20) su turinio santraukomis vokiečių ir anglų kalbomis. Surinko ir 1983 išleido "Joniskėlio apskr. partizanų atsiminimai" 374 psl.

--- ooo ---

J O N I N Ė S

Į pasiruošimą šventei buvo įjungtas visas gimnazijos personalas ir mokiniai. Muzikos mokyt. Arvydas Paltinas daug popiečių įtampiai lavino chorą ir orkestrą, o Živilė Grodbergienė - tautinių šokių grupę. Jų darbo vaisiais š.m. birželio 22 galėjo pasigėrėti daugiau kaip pusė tūkstančio. Į Romuvą suplaukusią tautiečių iš Romos, Paryžiaus, Belgijos ir visos Vokietijos, pradėdant jos šiaure - Lübecku, Hamburgu - ir baigiant pietumis - Munchenu, - Memmingenu bei Schwarzwaldu. Dominavo jaunimas. Netrūko ir iš Lietuvos laikinai atvykusių svečių, o taip pat ir vokiečių pareigūnų bei hüttenfeldiškių.

Šventės išvakarėse amerikiečių 8908 CSG vadas Vilius Valaitis išrūpino, o uolieji Schwetzingen'o bendruomenininkai Jonai Vitkus ir Stuknys pastatė dvi dideles palapines užkandžiams ir gėrimams bei loterijai. Jos labai pravertė ypač tada, kai pakrapnodavo lietutis. Apskritai oras buvo nešaltas ir ramus.

Iškilmės pradėtos 16 val. krepšinio aikštelėje. Jas atidarė gimnazijos direktorius Andrius Šmitas. Atsiprašė, kad praėjusiais metais Joninės nebuvo suruoštos, nes po pilies gaisro turėta daug kitų rūpesčių. Padėkojo už paramą gimnazijai, pastebėdamas, kad netrukus prasidėsiančios statybos pareikalaus naujų aukų. Kun.Fr.Skėrys vokiečių ir vicedir. Ronaldas Tesnau lietuvių kalba paaiškino Joninių papročius.

Programą pranešinėjo abiturientė Erina Seidlerytė. Ją pradėjo mišrus gimnazijos choras trimis dainomis. Žiūrovus grakščiai pasveikino 8 mergaitės Kepurine. Toliau darniai dainavo mergaičių choras, 12 mokinių orkestras trenkė maršus iš liet.dainų melodijų ir polkas, vėl dainavo mergaičių choras ir Milda Motekaitytė solo. Gražiai pasirodė tautinių šokių grupė, kuri mokslo metų gale visados esti geriausia.

Tuo pat prasidėjo pamaldos Hüttenfeldo katal.bažnytelėje. Šv.mišias aukojo kun.P.Girčius, dirbąs lietuvių ir vokiečių sielovadoje netoli Osnabrūcko. Pamoksle, remdamasis dienos evangelija, aiškino pasitikėjimo Dievu reikalingumą. Tik tvirto tikėjimo tauta gali pakelti tokias nelaimes, kaip prieš 44 metus pradėtus masinius trėmimus ir panašius smūgius. Tuo pat metu pamaldas evangelikams laikė kun.Fr.Skėrys gimnazijoje.

Tuo pat po pamaldų vyko smarkios sporto žaidynės tarp mokinių ir svečių. Vieną kėlinį krepšinio rungtynių, žaistų Bürgerhauso sporto halėje, laimėjo mokiniai, o kita - svečiai. Futbolo rungtynės žaistos Romuvos parke. Jas laimėjo mokiniai.

Skautai turėjo iškilmingą sueigą, kurią pravedė tuntininkė Meilė Mickienė. Prityrusių skautų įžodį davė Kima Nalytė, Pia Babušytė ir Andrius Neubertas. Milda motekaitytė pakelta į paskiltininkės laipsnį. Įsakymus paskelbė s.v.kand.Paulius Mickus. Visi nusifotografavo.

Tuo tarpu virte virė pramogavimas parke, palapinėse ir kitose patalpose. Valgyklos salėje smarkiai sukosi ūkvedė Eug. Lucienė su talkininkėmis; aprūpindamos svečius kava ir moterų suneštais pyragais. Alų ir kitus gėrimus bare pilstė mokyt.Alois Weigel irgi su būriu talkininkų. Be jų neapsiėjo ir mokyt.Kostas Grodbergas, skrudindamas desreles ir kitokias mėsas. Loterijos palapinė buvo irgi pilna žmonių. Ten smarkiai darbavosi loterijos organizatorės Vali Endrikaitienė ir Rūta Zimmermanienė. Centrinę kasą valdė ir talonėlius užkandžiam bei gėrimam pardavinėjo mokyt.Marytė Smitienė.

Vakare uždegtas didžiulis laužas, degęs visą naktį. Jaunimas šoko ir dainavo. Pasirodė ir Joninių nakties laumės su raganomis. Dangus išsiblaivė. Patvarieji galėjo linksmintis iki paryčių. Abu Hüttenfeldo viešbutėliai buvo užimti. Daugelis nakvojo klasėse ant čiužinių miegmaišiuose. Ir rytojaus dieną (sekmadienį) kieme prie automobilių vis dar būriavosi jaunimas, negalėdamas išsiskirti. Tik vakarop Romuva ištuštėjo.

Joninių aprašymų su nuotraukomis pasirodė vokiečių dienraščiuose.

J i e š k o g i m i n a i č i ū
Marija SCHULZ-Šedeckaitė (Šedeckytė), gyv. Oderstrasse 49, D-7070 Schwäbisch Gmuend-Oberbettringen, iš Lietuvos atvykusi 1983, jieško šių gimnainčių: ŠEDECKIS Jurgis, Jurgio, gim. 1894 Raseinių apskr. Molynės kaime, į Vokietiją išvyko 1922; ŠEDECKIS Einius; ŠEDECKIS Albertas (Jūrininkas, laivo kapitonas); ŠEDECKIS Vilius (Willi), II pas.kare tarnavo vokiečių

karo aviacijoje, buvo sužeistas, dirbo pašto tarnyboje; ŠEDECKYTĖ Anė (Anne)-STRIUNKAI-TIENĖ, gyveno Tilžėje; ŠEDECKYTĖ Lida (Lydia). Einius ir Albertas 1939, o 1942 abu su Vilium matyti Tilžėje. Šedeckio pavardė vokiškai gali būti rašoma Schedetzki ar pan.

XXXII EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Šiomet įvyks rugpjūčio 11-18 Italijoje prie Veronos, dvasinio auklėjimo centre, apie 4 km nuo miesto, lengvai pasiekiamo autobusu už 400 lirų. Adresas: Centro Pastorale "Mons.G.Carraro", Lungadige Attiraglio 65, I-37124 Verona. Tel.045-915877 arba 915423.

Vieta rami. Pastatai erdvūs su visais patogumais ir kambariais bendram naudojimui laisvalaikio metu. Šalia jų yra sporto aikštė ir graži aplinka pasivaikščiujimams. Maistas geras ir sveikas. Už pilną savaitės pragyvenimą ir programą reikės mokėti 315 DM. Registracijos mokeskis - 65 DM, nedirbančiam jaunimui - 25 DM.

P r o g r a m a

- Sekmadienis (rugpj.11) 20 val. - Atidarymas ir susipažinimas
- Pirmadienis (" 12) 10 " - Mons.dr.V.Kazlauskas (Italija): Ar esame vienu vieni? Išlaisvinimo teologija atranda kelia
- 20 " - Prof.dr.R.Lampsatyte-Kollars (Vak.Vokietija): Jauni muzikai kūrėjai Lietuvoje
- Antradienis (" 13) 10 " - Prof.dr.J.Zaranka (Pietų Amerika): Platonas ir Jakštas kaip literatūros kritikai
- Vakare - G.Verdi AIDA, operos vakaras "Arena di Verona"
- Trečiadienis (" 14) 10 val. - Dr.T.Remeikis (JAV): Vokiečių okupacijos metai
- 20 " - V.Natkevičius, M.A. (Vak.Vokietija): Jonas Grinius literatūros kritikas ir dramaturgas
- Ketvirtadienis " 15) 10 " - L.Kojelis (JAV): Kokį politinį poveikį gali pasiekti tautinės mažumos?
- 20 " - E.Bradūnaitė (JAV): Tautiškas lietuvių diasporoje etnografiniu požiūriu
- Penktadienis (" 16) 10 " - Dr.S.Girnius (Vak.Vokietija): Valančius ir jo metų Lietuva
- 16 " - Dr.St.Šereika (" "): Vyresnio amžiaus žmogaus miego problemos
- 20 " - T é v y n ė s v a l a n d ė l ė
- Šeštadienis (" 17) 10 " - St.Lozoraitis (Italija): Lietuvos diplomatų požiūris į 1940 metų įvykius
- 20 " - Literatūros vakaras ir koncertas. Dalyvauja: poetas Kazys Bradūnas, muzikai - R.Lampsatyte-Kollars, Michael Kollars, Emil Klein ir kiti
- Sekmadienis (" 18) 9 " Iškilmingos mišios
- 10 " Studijų savaitės vertinimas ir uždarymas.

Numatyta ir iškyla po Veroną. Galimi programos pakeitimai.

R u o š o s komisija: moderatoriai - Vincas Bartusevičius, M.A., dr.Kęstutis Girnius ir stud. Kęstutis Ivinskis;

techninė rengimo komisija - tėv.Tasius Ereminas, stud.Jūratė Barasaitė ir Raimonda Šreifel-daitė; meninės programos vedėja - Eglė Juodvalkė.

Smulkesnės informacijos ir registracijos reikalais kreiptis į: Jūratė Barasas, Rubinstr.1, D-8000 München 50. Tel. 089-150 3742.

Studijų savaitės ir registracijos mokesčių galima įmokėti į: Litauische Studienwoche Konto-Nr.8.9340.02 Volksbank Kreis Bergstrasse, BLZ 50991400, 6840 Lampertheim.

N u m a t o m i k i t i r e n g i n i a i

- Liepos 28 - rugpjūčio 10 Lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde. Vadovauja mokyt.Živilė ir Kostas Grodbergai su padėjėjais.
- Rugpjūčio 10 ir 11 - Europos kraštų LB pirmininkų ir valdybų suvažiavimas Romuvoje.
- Spalio 18-20 - Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Hüttenfelde
- Lapkričio 1-3 - Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Hüttenfelde.

K a s p a s i g e n d a p a l t o , palikto po Vasario 16 minėjimo š.m. vasario 23 Bürgerhause Hüttenfelde, gali atsiimti Vokietijos LB valdybos raštinėje Romuvoje.

J i e š k o m a paskolinti arba pirkti dr.Vl.Literskio knyga DER MEMELER HAFEN. Pranešti INFORMACIJŲ redakc.

Vokietijos LB valdyba, D-6840 Lampertheim 4, Romuva. Tel. 06256-322